/ASEM/ Academy of Economic Studies of Moldova

DSpace CRIS Repository at ASEM **https://cris.ase.md**

IREK ASEM Facultatea Contabilitate

Accounting of bank deposits

Banaru, Marinela

ASEM

https://cris.ase.md/handle/123456789/5016

978-9975-155-87-8 (PDF)

Downloaded from DSpace CRIS Repository at ASEM, DSpace CRIS at ASEM serve as Institution's institutional repo

DOI 10.5281/zenodo.6758109
CZU 657.422.1:336.717.11(478)

ACCOUNTING OF BANK DEPOSITS

CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR CU DEPOZITELE BANCARE

Marinela BANARU
marinela.banari@gmail.com
Georgeta MELNIC, ORCID ID: 0000-0003-3876-5394
melnic.georgeta@ase.md
Academia de Studii Economice din Moldova

Abstract: *A bank is defined as an institution that mobilizes available funds, finances and lends to individuals and legal entities, organizes and makes settlements and payments within the national economy and in relations with other states, in order to obtain a profit. From here, we deduce a complex character of the role that the bank has in the economy, both from the point of view of the services it performs, and from the point of view of the relations in the geographical space. The banking financial system, which has as object the payment instruments and techniques, represents an important field of importance in the development of the economic and financial operations in the market economy. These economic operations are carried out with the help of the bank's benefits, the instruments with which the bank carries out its activity, at the same time being like a generation of the bank for its depositors. The attracted resources constitute the most active part in the bank's resources, practically, on their account, the bank can fulfill its function of investments in the economy.*
Keywords: *bank, depozit, term, account, client, currency, guarantee, risk*
JEL: M41

Introducere.

Istoria sistemului bancar își găsește originile în trecutul îndepărtat. Există date vechi ce atestă practicarea unor activități care, într-o formă mai mult sau mai puțin evoluată, pot marca primii pași pe tărâmul practicii bancare. Pe atunci activitatea băncilor se limita la emiterea banilor, la acceptarea depozitelor și păstrarea lor, la efectuarea decontărilor prin virament. În scurt timp, băncile au început să folosească pe larg resursele atrase în scopul acordării creditelor. Astfel, a apărut un stimulent care a susținut dezvoltarea creditării. Același lucru a favorizat și atragerea depozitelor, păstrarea disponibilităților în bănci, acordate ulterior sub formă de credite.

Banca are un rol complex în economie atât din punctul de vedere al serviciilor pe care le prestează, cât și din punct de vedere al relațiilor în spațiul geografic. Băncile gestionează depozitele și mijloacele de plată din economie, astfel colectând depozitele, acestea au responsabilitatea gestionării eficiente a acestora, cu randamentul maxim, în beneficiul propriu și al depunătorilor.

În ultimi ani au început tot mai mult să se dezvolte depozitele bancare, cu toate formele acestora, cu ajutorul cărora se poate obține un câștig în plus, fiind niște operațiuni convenabile atât pentru bancă, cât și pentru clientul acestei bănci. Scopul acestei lucrării constă în cercetarea clasificării depozitelor după diferite criterii în contextul cerințelor economice de piață, dar și în aducerea la cunoștință a seminificației depozitului bancar, a avantajelor, atribuțiilor și performanțelor pe care îl poate aduce acesta în viitor.

Analizând situația existentă în domeniu, se poate menționa că băncile joacă și rolul de consilier financiar al agenților economici în căutarea de resurse de finanțare și de mijloace de investire a resurselor. Deci, tradițional băncile își desfășoară activitatea în trei sfere principale: atragere de

depozite, acordarea de credite și operarea transferurilor monetare. Cu toate acestea, constituirea și utilizarea depozitelor bancare a rămas principala funcție a băncilor.

Conținutul de bază.

Prin *depozite bancare* înțelegem depuneri de lichidități spre fructificare sau pentru anumite destinații bine definite. Depunerile în depozite pot fi făcute de clienții bănci, de către alte bănci și depuneri făcute de propria bancă la alte bănci.

Astfel, depozitul bancar reprezintă o suma de bani depusă la bancă, pe o perioada definită, pentru care banca plătește depunătorului o dobândă. Băncile pun la dispoziție o gamă largă de tipuri de depozite, atât din punct de vedere al duratei, cât și în ceea ce privește moneda de economisire, felul sau modul de restituire a dobânzii.

Ponderea cea mai mare a resurselor atrase o constituie mijloacele acumulate la conturile de depozit. În majoritatea cazurilor conturile de depozit sunt clasificate după următoarele criterii:

- ✓ în funcție de modul de retragere și scopul plasării mijloacelor depozitate;
- ✓ în funcție de categoria de depunători;
- ✓ în funcție de modul de calcul și achitare a dobânzii.

Depozitele bancare reprezintă pentru majoritatea băncilor comerciale principala sursă financiară și se formează din două mari categorii de depozite la vedere și depozite la termen.

✓ *Depozitul la vedere* reprezintă un cont slab remunerat sau nemunerat, destinat să primească sume de la titular în vederea unei utilizări pe termen scurt, soldul contului este creditor și poate fi retras în orice moment, fără preaviz. În lipsa unei scadențe definite, durata constituirii contului la vedere depinde de nevoile și bunul plac al titularului.

Depozitele la vedere se ține evidența la grupele de conturi:

- ➢ *2220 „Depozite la vedere fără dobândă ale clienților" și*
- ➢ *2250 „Depozite la vedere cu dobândă ale clienților" la care sunt prevăzute conturi sintetice pentru fiecare categorie, în funcție de depunător.*

✓ *Depozitul pe termen* reprezintă o sumă depusă de titular și blocată la dispoziția băncii până la o anumită scadență stabilită prin contract, la momentul constituirii depozitului. Depozitele la termen se clasifică astfel:

- Depozite pe termen scurt (scadență până la 1 an);
- Depozite pe termen mediu (scadență de la 1 an până la 5 ani);
- Depozite pe termen lung (scadență de la 5 ani și mai mult).

Depozitele pe termen ale clienților și cele de economii se ţin la evidenţă la grupele de conturi:

- ➢ *2370 „Depozite pe termen ale clienţilor" şi*
- ➢ *2310 "Depozite de economii", la care sunt prevăzute conturi sintetice pentru fiecare categorie, în funcţie de depunător.*

În funcție de unitatea monetară în care se depune depozitul, deosebim:

- Depozite în monedă națională;
- Depozite în valută străină.

În Republica Moldova băncile practică atragerea resurselor depozitare în dolari SUA și în euro.

În continuare vom analiza evoluția depozitelor atrase la termen și modificarea acestora față de luna precedentă pentru luna ianuarie 2022.

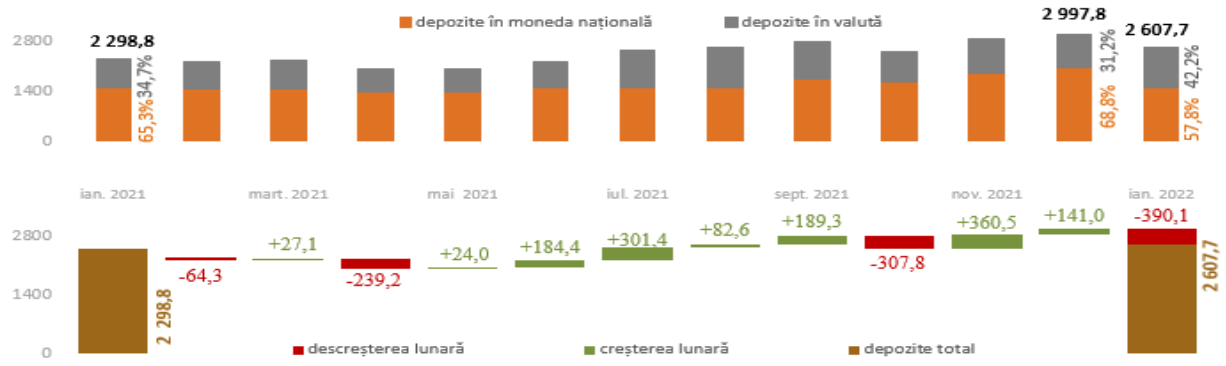

Figura 1. Dinamica depozitelor atrase la termen și modificarea acestora față de luna precedentă, milioane lei

Sursa: Raportul BNM privind ratele medii și volumele creditelor noi acordate și depozitele noi atrase pentru luna ianuarie 2022 [4]

În luna ianuarie 2022, depozitele noi atrase la termen au constituit 2 607,7 milioane lei2, în creștere cu 13,4 la sută față de luna ianuarie 2021. Volumul depozitelor atrase a constituit:

- în moneda națională – 1 507,0 milioane lei (-27,0 la sută față de luna precedentă și +0,4 la sută față de ianuarie 2021);
- în valută recalculat în MDL – 1 100,6 milioane lei (+17,8 la sută față de luna precedentă și +38,0 la sută față de ianuarie 2021).

Ponderea depozitelor atrase în moneda națională a constituit 57,8 la sută, a celor în valută – 42,2 la sută.

În funcție de categoria de depunători depozitele se clasifică:

- Depozitele persoanelor fizice, care se mai numesc depozite personale.
- Depozitele persoanelor juridice, adică ale agenților economici și a organizațiilor de stat.
- Depozitele băncilor și ale altor instituții financiare sunt resursele pe termen scurt care variază, de regulă între o zi și un an și apar ca efect al reciprocității în relațiile de decontare pe piața interbancară.

Depozitele noi atrase în luna ianuarie 2022 (Figura 2) au fost reprezentate, preponderent, de depozitele persoanelor fizice, cu o pondere de 81,1 la sută (44,6 la sută fiind depozitele atrase în moneda națională și 36,5 la sută cele în valută).

Din perspectiva termenelor de plasare, cea mai mare pondere revine depozitelor cu termene de la 6 până la 12 luni, reprezentând 40,5 la sută din totalul depozitelor atrase la termen, depozitele persoanelor fizice atrase la acest termen au constituit 36,3 la sută din totalul depozitelor.

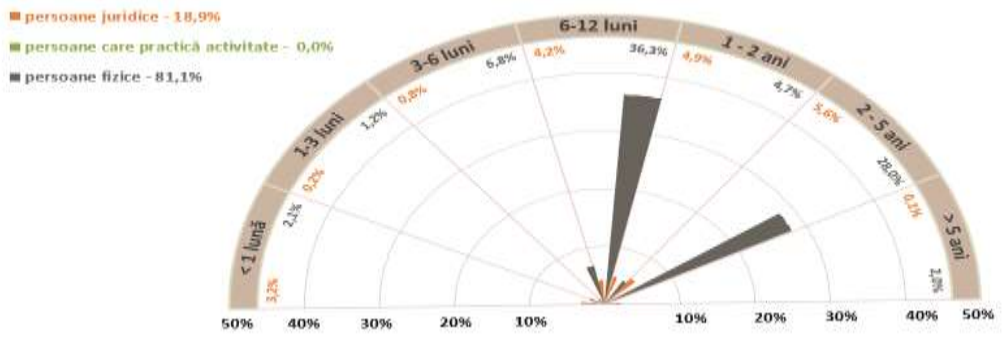

Figura 2. Depozitele atrase, pe scadențe și ponderile acestora, %

Sursa: Raportul BNM privind ratele medii și volumele creditelor noi acordate și depozitele noi atrase pentru luna ianuarie 2022 [4]

Între bancă și client care depune un depozit bancar se încheie un contract de depozit, în care se indică denumirile și rechizitele părților, mărimea depozitului, valuta, mărimea ratei dobânzii și modul de achitare a acesteia, precum și modul de retragere a depozitului înainte de termen.

Contractul de depozit este convenția încheiată între bancă și clientul acestuia pentru constituirea unui depozit bancar și efectuarea operațiunilor cu disponibilul acestuia în cont în sensul majorării sau diminuării depozitului inițial, banca având dreptul de a dispune de aceste fonduri în propriul său interes, dar și obligația de a le restitui la cererea deponentului.

Închierea contractului de depozit este monopolul băncilor, fiind singura instituție care au capacitate juridică de a primi spre păstrare fonduri bănești aparținând publicului, având posibilitatea de a utiliza pentru propriul interes, dar cu obliglația de a le restitui la cerere sau la termenul convenit. La cerere sau la termen ea restituie nu aceiași bani, nici aceeași valoare, ci aceiași sumă, indeferent de fluctuațiile puterii de cumpărare a banilor depuși.

Obiecul contractului îl constituie efectuarea operațiunilor de depozite la vedere și la termen, în cont, cu numerar și cu titluri constând în atragerea resurselor bănești de la persoanle juridice și fizice, în vederea păstrării banilor. Restituirea de către bancă a depozitului poate fi refuzată prin opunerea compensației legale cu o creanță a băncii față clientul deponent.

Cont de depozit este un cont deschis de bancă pentru titularul de cont, destinat evidenței operațiunilor de depunere și plasare a mijloacelor bănești temporar libere la termen (cont depozit la termen - cont deschis de bancă, în care sunt depuse mijloace bănești cu dobândă, pentru o perioada fixă de timp) sau la vedere (cont curent de depozit la vedere - cont deschis de bancă, în care sunt depuse mijloace bănești cu sau fără dobândă fără fixarea termenului de plasare) în conformitate cu legislația în vigoare.

Numărul de cont este construit pe două niveluri:

- Nivelul sintetic al contului este format din patru caractere și reprezintă clasa, grupa, subgrupa și tipul contului. Astfel, nivelul sintetic al contului utilizat de băncile comerciale trebuie să fie aprobat de BNM.
- Nivelul analitic al unui cont include un număr de caractere ce poate varia. Acestea poziții sunt folosite la idenificarea mai multor tipuri de date pentru a facilita operațiunile în cont sau ca informați de gestionare solicitate de bancă. Caracterele la nivel analitic redau următoarele: cifra-cheie a bănci, al filialei, numărul clientului, tipul clientului, indicatorul de valută, alte informații.

Conturile analitice sunt dechise în baza conturilor sintetice conform Planului de conturi în băncile licențiate din Republica Moldova. Structura și parametrii contului analitic sunt de compentența fiecărei bănci în funcție de criteriile generale și de necesitășile proprii.

Deschiderea, modificarea și închiderea conturilor bancare pentru clienți este reglamentată de actele normative elaborate de către Banca Națională a Moldovei, precum și de legislația în vigoare. Modalitatea deschiderii conturilor analitice pentru operațiunile economice și financiare ce țin de activitatea proprie se stabilește de către bancă de sine stătător cu respectrea prevederilor actelor normative. Documentele privind deschiderea conturilor sunt verificate de către funcționarii băncii împuterniciți cu acest drept, după care se transmit conducătorului băncii sau altei persoane abilitate cu acest drept spre examinarea și luarea deciziei. Documentele prezentate la deschiderea conturilor, precum și alte documente aferente se păstrează în dosarul juridic al titularului de cont.

Din experiența băncilor, criteriul cel mai important pentru o persoană care decide să își deschidă un depozit este nivelul dobânzii. Atractivitatea unei bănci stă tocmai în valoarea anuală cât mai mare

a acestei dobânzi. Inflația influențează într-o manieră decisivă dobânda pe care băncile le oferă la depozite.

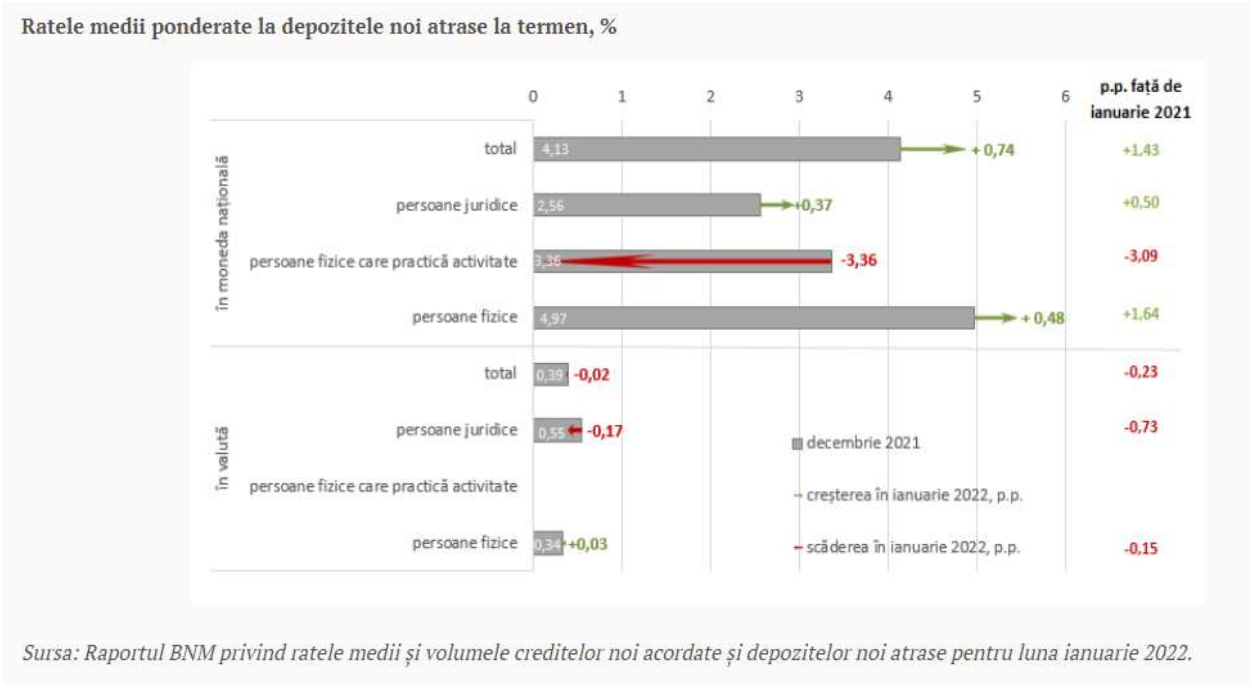
Dobânda acordată de bancă pentru depozite variază în raport cu durata obligatorie a depozitului. Datorită încăsării dobânzii, contractul de depozit are sub aspect economic aparența unui împrumut acordat băncii, mai ales în cazul depozitului la termen. Formarea ratei dobânzi la depozite este un capitol separat în strategia vitală a băncii.

Dobânda calculată se contabilizează în conturile grupei *2700 „Dobânda calculată ce urmează să fie plătită”,* inclusiv la conturile:

- *2722 „Dobânda calculată la depozitele de economii”,*
- *2728 „Dobânda calculată la depozitele pe termen ale clienților” etc.*

Dobânda la depozit trebuie utilizată în primul rând pentru majorarea profitabilității băncii și păstrarea fezabilității ei, mai apoi pentru atragerea clienților sau în lupta concurențială, deoarece cu cât este mai mică marja între rata dobânzii la credite și rata dobânzii la depozite, cu atât mai sensibilă este banca la modificările ratei dobânzii la depozite pe piață.

În continuare vom prezenta analiza evoluției ratelor medii ponderate la depozitele noi atrase la termen pentru luna ianuarie 2022.

Sursa: Raportul BNM privind ratele medii și volumele creditelor noi acordate și depozitelor noi atrase pentru luna ianuarie 2022.

Figura 1. Ratele medii ponderate la depozitele noi atrase la termen

Sursa: Raportul BNM privind ratele medii și volumele creditelor noi acordate și depozitele noi atrase pentru luna ianuarie 2022 [4]

În comparație cu luna ianuarie 2021, rata medie la depozitele atrase în moneda națională s-a majorat cu 1,43 p.p., iar rata medie la depozitele în valută s-a micșorat cu 0,23 p.p.

Depozitele bancare pot fi purtătoare de dobândă, dar aceaste nu este o obligație a bănci. În practică, însă nici o bancă nu va uza de această posibilitate, ea va acorda dobânzi pentru atragerea depunătorilor care privesc aceste depozite ca instrumente de economisire, păstrare și prevedere.

Astfel resursele depozitare sunt garantate prin autoritatea băncii. Actualmente, însă, în sistemul bancar autohton există și o altă metodă de garantare a depozitelor. Astfel, Fondul de garantare a depozitelor bancare garantează, în condițiile stabilite de Legea nr.575-XV din 26.12.2003 privind garantarea depozitelor în sistemul bancar, depozitele în monedă națională și în valuta străină deținute

de rezidenți și nerezidenți în bănci [6]. În Republica Moldova, Fondul de Garantare a Depozitelor a fost constituit ca persoană juridică, organizarea și funcționarea acestuia se stabilesc prin statut propriu.

Începând cu 1 ianuarie 2020 plafonul de garantare a depozitelor (suma maximă plătibilă unui deponent) este **50 000 lei moldovenești**, indiferent de numărul și mărimea depozitelor sau valuta în care s-au constituit la bancă.

Astfel, gestiunea efectivă a depozitelor bancare poate fi efectuată numai printr-o politică proprie privind depozitele, unde drept instrumente de gestionare sunt specifice în dependență de tipul de depozit, de categoria deponenților. Iar încrederea populației în sistemul bancar este factorul decesiv ce va determina clientul de a efectua depunerile.

Concluzii

Prin acivitatea de colectare a resurselor financiare, concomitent cu plasarea lor pe piață prin intermediul creditelor și a altor operațiuni pe piață financiară, băncile joacă rolul de intermediar între deținători de capitaluri și utilizatori acestora. În exercitatea acestei diversități de operațiuni, băncile acționează individual pe cont propriu, depunătorii și creditorii neavând nici o legătură de drept între ei.

Băncile gestionează depozitele și mijloacele de plată din economie. Atfel, colectând depozitele, băncile au responsabilitatea gestionării eficiente a acestora, cu radament maxim, în beneficiul propriu și al depunătorilor.

În ultima perioadă se remarcă o tendință de universalizare a băncilor comerciale, în sensul că acestea desfășoară toate operațiunile bancare permise de lege și nu își limitează activitatea la anumite sectoare.

În rezultatul cercetării efectuate, putem relata că în prezent valoarea medie a unui depozit per deponent în Moldova nu este un indicator util pentru a determina nivelul minim de garantare a depozitelor, pentru că multe persoane nu au suficientă încredere în sectorul bancar și aleg să nu facă depozite, sau aleg anumite comportamente de reducere a riscurilor, care însă denaturează statistica.

Referințele bibliografice:

1. Regulamentul cu privire la depozitele overnight acceptate de Banca Națională a Moldovei de la bănci. Disponibil:https://www.bnm.md/ro/content/regulament-cu-privire-la-depozitele-overnight-acceptate-de-banca-nationala-moldovei-de-la
2. Legea privind activitatea băncilor nr. 2002 din 06.10.2017. Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/legea-privind-activitatea-bancilor-nr202-din-06-octombrie-2017
3. Ratele dobânzii. Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/ratele-dobanzilor
4. Evoluția pieței creditelor și a depozitelor în luna ianuarie 2022. Disponibil: https://www.bnm.md/ro/content/evolutia-pietei-creditelor-si-depozitelor-luna-ianuarie-2022
5. Depozite bancare. Sursă mass-media: https://ro.wikipedia.org/wiki/Depozit_bancar
6. Principale tipuri de depozite. Disponibil: https://tavex.ro/tipuri-de-depozitele-evolutie-caracteristici/
7. Dobânzi depoziteDisponibil:https://financer.com/ro/wiki/dobanzidepozite/#Cum_funcioneaz_un_depozit_bancar
8. Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancare Disponibil: https://fgdsb.md/informatia-generala/
9. Informații generale privind garantarea depozitelor Disponibil: https://www.micb.md/depozite-persoane-fizice/inf-garantare-depozitelor/
10. Recomandările BNM cu privire la sistemul de dirijare a riscului de țară și de transfer de către băncile din Republica Moldova. Disponibil:https://www.bnm.md/ro/content/recomandari-cu-privire-la-sistemul-de-dirijare-riscului-de-tara-si-de-transfer-de-catre
11. Vasile Dedu, Andrian Enciu, Contabilitaea bancară Editura Economică, București, 2001, p.87.